

GLEDALIŠKI LIST

Narodnega gledališča v Ljubljani

1937-38

DRAMA

7 G. KADELBURG:
ŠIMKOVI

GLEDALIŠKI LIST

NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI
1937/38 DRAMA Štev. 7

KADELBURG:

ŠIMKOVI

PREMIERA 13. NOVEMBRA 1937

G. Kadelburg je starejši komediograf lahkotnejše dunajske šole, ki je navadno pisal svoje zabavne veseligrice v družbi s tovarišem Oskarjem Blumenthalom. »Šimkovi« so samostojno delo, in sicer morda najtehtnejše in najpopularnejše v dolgi vrsti njegovih odrskih proizvodov. Priljubljenost te igre je nedvomno razlagati z realizmom njenega osnovnega domisleka, ki ima vse lastnosti prave ljudske snovi.

Varuštvo, pošteno oziroma nepošteno upravljanje zapuščine in premoženja nedoraslih otrok je osnovno vprašanje v dejanju »Šimkovih«. To je gotovo stvar, ki zanima ljudski razum, ker se tolikokrat in tolikokrat pojavlja v življenju. In če se zgodi, da izkoriščevalec in parasitski upravitelj premoženja sirot slučajno nehote, toda po svoji volji naleti na odločnega in poštenega varuha, — kakor v »Šimkovih« —, na varuha, ki uredi zapuščinske zadeve resnično v korist sirotam in ki parasita postavi pred vrata, da ostane praznih rok, potem postane stvar, ki je zanimila, tudi docela po okusu in željah gledalca.

Tip varuškega parasita pa je pri Kadelburgu že malone resničen komedijski značaj. V njem ima ta vesela igra, ki črpa svojo zabavnost iz dobro komponiranih položajev, neko naravno in smiselno središče, ki ji daje celo neko moralno onedotočenost in tehtnost.

J. Vidmar.

Odlomki iz „Bele bolezni“

(III. dej. 2. slika.)

(Drama pripravlja Karla Čapka »Belo bolezen«, dramo v treh dejanjih. V informacijo občinstvu naslednji odlomek:)

Preden se zastor dvigne, se slišijo vojaški marši, trobente in bobni, zamirajoči v naraščajočih navdušenih krikih množice. Zastor se dvigne. Maršalova delavica. Na odprtem balkonu govori maršal množici. V delavnici sami maršalova hči in mladi baron Krüg v vojaški uniformi.

Maršal: (množici) — — v tem trenutku, ko trosijo naša srebrna letala že pogubo in smrt nad mesti naših zavratnih sovražnikov — (navdušeni vzkliki) — bi se rad opravičil svojemu narodu za svoj najtežji korak. (Živio maršal! Slava maršalu!) Da, pričel sem to vojno in pričel sem jo brez napovedi. Storil sem to zato, da bi prizanesel tisočim življenj vaših sinov, ki v tem trenutku zmagovito bijejo svojo prvo bitko, še preden se je mogel sovražnik osvestiti iz svoje prepadnosti. Zdaj vas naknadno prosim vašega soglasja — (Frenetični kriki: Prav je! Prav! Soglašamo! Živel maršal!) — Dalje, pričel sem to vojno brez vsakih ponižujočih pogajanj, s to malo klavrno državico, ki si je mislila, da more brez kazni izzivati in žaliti naš veliki narod. — (Ogorčeni kriki množice.) — Ter motiti njegov red in varnost s svojimi plačanimi banditi. (Množica zatuli: Pobijte jih! Nanje! Izdajalci! Pobesite jih!) Tiho! S kričanjem se ne rešimo zla! Bila je ena sama pot: Z vojnim pohodom kaznovati in uničiti to nadležno državico, ki je sistematično ogražala naš mir; uničiti ta mali in manjvredni narodič, ki sploh nima pravice živeti, uničiti ga, pa naj ga ščiti kdorkoli, — in zdaj naj še druge velesile pokažejo svoje karte! Jaz pravim samo, da se ne bojimo nikogar! (Silni kriki: Ne bojimo se! Živel maršal! Živela vojna!) Vedel sem, da stojite za mano. Za vašo

čast sem poslal svojo prekrasno vojsko na boj. Prav tako pa razglašam v vašem imenu vsemu svetu v oči: Mi te vojne nismo hoteli, a mi jo bomo dobili! Dobili jo bomo z božjo voljo. — Dobili jo bomo (se tolče na prsi), ker je za nami pravica!... Za nami je pravica... (Šibkeje.) Za nami je pravica... (Silni kriki: Za nami je pravica! Slava vojni! Slava maršalu!) (Maršal se opoteče z balkona in se tolče na prsi.) Za nami je pravica... Za nami je pravica... Za nami je... Jaz...

Krüg: (skoči k njemu) Kaj vam je, ekscelenca?

Hči: Kaj se ti je zgodilo?

Maršal: Pustite me... Idita... (Se tolče na prsi.) Za nami je pravica... Kaj je to? (Si odpne suknjo in seže na prsi.) Za nami je... pravica... (Si odpne srajco.) Poglejta... tu.. Pokažite! (Krüg in hčerka se sklonita k maršalovim prsim.)

Maršal: Ničesar ne čutim tu... Kakor mramor je...

Hči: (S tesnobo) Saj ni nič, papa... Nič nimaš, ne glej na to.

Maršal: Kar pusti... (Se tiplje za prsi.) Neobčutljivo... čisto neobčutljivo... Ne, ne, jaz vendar ne morem biti bolan. Jaz moram bojevati to vojno, dekle. Videlo boš, da še mislil ne bom na to. Čakaj, ko pojezdim na čelu svojih vojakov kot zmagovalec... Ko sem v zadnji vojni povedel naše vojake domov, me nisi videla. Tedaj si bila še čisto majhna, kajne? Zdaj pa boš videla — le čakaj, kakšno veselje boš imela! Pavla, vojna je krasna stvar! To je za nas moške največja stvar na svetu. — Udarite na desnem krilu! — Obkolite sovražnika! Vrzite deset armadnih zborov tja. — Vem, kaj bom storil. Jutri... jutri se postavim na čelo svojih vojakov. A ne v glavnem stanu. Tam bi... mogoče že smrdel svojim generalom. Rajši na čelo napadalcev... s sabljo v roki... Fantje za menoj! Za menoj! In če padem, Pavle... saj moram pasti. Potem bodo vojaki vsaj maščevali svojega maršala... Bili se bodo kot vragi... Fantje, naprej! Na nož! Hura, fantje, na življenje in smrt! (Se tolče na prsi.) Mi smo zmagali! Mi... mi... (Si seže na prsi.) Jaz... Anetta! Anetta, mene je strah.

- Krüg:* (je zavrtel številko na telefonu) Halo — doktor Galen? — Tukaj Krüg. Doktor, pridite takoj k maršalu. — Da, res . . . jako težko obolel. Vi edini morete. — Da, razumem. Vaš pogoj je, da . . . sklene mir. Da, sporočim mu to. Počakajte pri telefonu, prosim. (Z dlanjo zakrije slušalko.)
- Maršal:* (poskoči) Ne! Ne! Nočem miru! Bojevati moram svojo vojno. Zdaj vendar ne morem več odpoklicati. — To bi bilo tako ponižanje. — Saj ste iz uma, Pavle! Mi *moramo* dobiti to vojno! Za nami je pravica. Ne. odloži, Anetta. Jaz — ne morem. Rešeno.
- Krüg:* (mirno) Prosim oproščenja. Vaša ekscelenca mora storiti to.
- Maršal:* Kaj? Poklicati k sebi tega.
- Krüg:* Da.
- Maršal:* In nato v ponižanju ponuditi mir, ne? Odpoklicati vojsko, da?
- Krüg:* Da.
- Maršal:* In se opravičiti . . . In sprejeti nase kazni.
- Krüg:* Da.
- Maršal:* Tako grozno, tako nesmiselno ponižati svoj narod . . .
- Krüg:* Da — — Da, gospod.
- Maršal:* In nato vendarle oditi in odložiti potem svojo onečlašeno službo.
- Krüg:* Da. A oditi v miru, gospod.
- Maršal:* Ne! Čujte, — ne! Naj napravi to kdo drugi! Saj jih je dovolj, tistih, ki so bili proti meni; naj pokažejo zdaj — Jaz bom — samo odložil svojo čast; naj kdo drugi ponudi ta ponižujoči mir.
- Maršal:* (odbije slušalko) Ne, dekle. Ne maram. Ne morem. Zdaj nimam ničesar več . . . za kar bi še dalje živel.
- Hči:* Prosim te, papa. Za vse te gobavce te prosim.
- Maršal:* Za vse te. — Prav imaš Anetta: saj so še drugi na svetu. Tu smo mi, mi gobavci! Milijoni nas gobavcev po vsem svetu. Res, jaz moram z njimi. — Glej, svet, glej, tu stoji . . . maršal gobavcev; a ne več na čelu vojske, ampak na čelu vsega bolnega človeškega mesa. S poti, s poti, tu gremo mi. Za nami, za nami je pravica, za nami gobavimi;

za nas je samo pomilovanje. — Daj sem, Anetta! (Vzame slušalko) Halo, doktor. Da, sam. — — Da. — Da. — Saj sem rekel, da *pristanem!* — Dobro. Hvala. (Odloži slušalko.) Tako, to bi bilo opravljeno. Čez par minut ... bo tu.

Prevod F. Albrechta.

Odlomki iz »Svedrovcev«

(Drama pripravlja poleg Čapkove »Bele bolezni« tudi to komedijo francoskega pisatelja Bourdet-a. Ta ponatis v informacijo občinstvu.)

Marcel: Rekel si, da ni poštenih ljudi.

Jo: Točno ... Poznaš katerega?

Marcel: Upam da!

Jo: Na primer?

Marcel: No, ne vem, mislim ...

Jo: Premisli. Spomni se.

Marcel: Ne rečem Mercandieu, kajti večjega lopova ne poznam.

Jo: Vidiš.

Marcel: Ampak, na primer moj svak ...

Jo: Ali je pošten?

Marcel: Upam vsaj. Pri doti me je sicer osleparil za 15.000 frankov, toda v svojem poklicu velja za poštenjaka.

Jo: Prav, stopi k njemu, pa mi potem poveš ... In ti? Ali si pošten?

Marcel: Mislim.

Jo: Se nisi še nikdar vozil z listkom tretjega razreda v prvem razredu?

Marcel: Samo če je bila gneča.

Jo: Dobro. Ali imaš radio?

Marcel: Imam.

Jo: In si ga prijavil?

Marcel: Saj ga nikoli ne odprem; zopern mi je.

Jo: No, prav, ti si tat! Vsi smo tatje, rečem ti! ... Niti enega ni, ki ne bi skušal upiliti svojega bližnjega ali države, če le gre. Niti enega!

Marcel: Misliš?

Jo: Nič ne mislim, prepričan sem! Samo kar je nas pravih, poklicnih, krademo očitno. To je naš poklic! Drugim se tresejo hlače, razumeš, in zato si izbero kakšen poklic, da skrijejo. Eden postane bankir, drugi notar, tretji filmski podjetnik. Tako jim policija ne more do živega. Ampak to je vse ista figa; in na sodni dan bomo vsi stali nagi v dolini Jozafat! ... Na! (Mu hoče naliti.)

Marcel: (odkloni) Zdaj pa res ne bom več!

Jo: Samo še tega.

Marcel: Ampak res samo še tega.
(Jo natoči, pijeta.)

Jo: Da, dragi moj dečko, tako: vsi nagi! ... In celo to ti rečem: mi smo še najmanj barabe, ker nikdar ne otresemo človeka, ki ga poznamo!

Marcel: (ki postaja nakajen) Res? Hm?

Jo: Nikdar. Tega ne!

Loulou: (zmaje z glavo) Saj si bolj nakresan, kakor sem mislila ... (spet leže)

Jo: Lahko sem nakresan, ampak Marcel je moj kolega, kajne?

Marcel: (kakor prej) Da, seveda ...

Jo: In s kolegom mora biti človek odkrit. Ali ne?

Marcel: (kakor prej) Da! ... »Resnico, nič drugega kakor resnico, čisto resnico. Recite: prisegam.« ...

Jo: Prav! Tvojo listnico ... prejle ... več ... jaz sem ti jo izmaknil.

Marcel: (kakor prej) Mojo listnico?

Jo: Da.

Marcel: (se potiplje) Nič mi jo nisi sunil, saj jo imam. (Zmagoslavno potegne listnico iz žepa.) Na!

Jo: Saj ne pravim zdaj, tepec! Prejle, »Pri Ferdinandu«, ko si mislil, da si jo vsejal!

Marcel: In?

- Jo:* Kaj in? Jaz sem ti jo sunil.
- Marcel:* (še zmerom ne razume) Ti?
- Jo:* Da, jaz... (pavza) Zapomni si, da me ni nihče silil, naj ti povem. Ampak povedal sem ti, da ti dokažem, da sem tvoj kolega.
- Marcel:* Ampak, kako si mi jo sunil?
- Jo:* *Kako?* Iz malhe, strela nebeška!
- Marcel:* Odkod?
- Jo:* Iz žepa! Oh, ta pa ta...
- Marcel:* Ti si mi jo vzel... iz žepa?
- Jo:* O, skoraj da lahko rečem, brez vsakega truda. Sedel si poleg mene, vogal je gledal iz žepa, no, pa sem jo mimogrede potegnil ven. Iz navade...
- Marcel:* Po tem takem... si me okradel?
- Jo:* Seveda, hudiča!
- Marcel:* Ti si mi ukradel listnico, ti?...
- Jo:* Da. Priznam, da ne bi bil smel. Toda v tistem trenutku ni bilo druge pomoči... In opozarjam te, da takrat še nisi bil moj prijatelj, nikar ne pozabi.
- Marcel:* (razburjen, zmaje z glavo) To ni lepo.
- Jo:* Saj vem.
- Marcel:* (kakor prej) Ne, to res ni lepo.
- Jo:* Tudi če mi stokrat ponoviš, vem da ni lepo!
- Marcel:* Mojo listnico!... Iz žepa!... Ti?... To je grdo!...
- Jo:* Ali naj te prosim odpuščanja?
- Marcel:* (presunjen) Oh, ne, ne. Ne maram, da bi me prosil odpuščanja... Grem, to je vse... Zbogom...
(Vstane in skuša z opetekajočimi se koraki k vratom.)
- Jo:* (vstane in ga s prav tak o negotovimi koraki doseže)
Daj no, pa vendar ne boš šel kar tako!... Če ti rečem, da te prosim odpuščanja!... Ali naj pokleknem?
- Marcel:* Ne, ne, ne pustim, da bi pokleknil...
- Jo:* Prav; kaj pa naj potem storim?
- Marcel:* (obupano) Pusti me! Grem!
- Jo:* (ginjeno objame Marcela okrog vratu) Nikar!
- Marcel:* Grem!

Jo: Ne pustim te!

Marcel: Grem! (naslonita se drug na drugega, da vzdržita ravnotežje)

Loulou: (ki jih je že precej časa opazovala)
Povejta, ali naj vaju spravim v posteljo?

Loulou: Ker si nadelan.

Jo: (se umiva z brisačo) Jaz nisem nadelan...

Loulou: Ne, skoraj nič... Nate, Marcel, prigriznite, to vam bo dobro delo.

Marcel: Ne, ne, hvala.

Loulou: Ugobajte me!... To je moj krožnik in šunka. Še dotaknila se nisem. In kruha. Jejte!

Marcel: (se pusti voditi) Če vam rečem, da nisem lačen.

Loulou: Saj vas ne vprašam, ali ste lačni. Jejte, sem vam rekla.

Jo: Da, Marcel, kar jej, to ti bo dobro delo. (Pavza. Marcel s težavo pogoltne dva grižljaja. Turobno.) Imaš rajši sir? Na, vzemi!

Marcel: Hvala, dovolj. (Med tem ko je, si briše solze.)

Jo: (obupano) Oh, povej, pa se vendar ne misliš cmeriti?

Marcel: (turobno) Saj se ne morem premagati.

Loulou: Ali ste zmeraj tako ginjeni, kadar pijete?

Marcel: (hlipaje) Zmeraj.

Loulou: Aha. Dobro.

Jo: Nikar se ne cmeri.

Loulou: Pusti ga!

Jo: Če se bo on cmeril, se bom jaz tudi. Predobro se poznam.

Loulou: (vsa iz sebe) Dobro, pa se cmeri. Cmerita se oba. Ko bo sta mehka, me pa pokličita. (Se zlekne na posteljo in jima pokaže hrbet.)

Prevod C. Kosmača.

Lastnik in izdajatelj: Uprava Narodnega gledališča v Ljubljani. Predstavniki: Oton Župančič. Urednik: Josip Vidmar. Za upravo: Karel Mahkota. Tiskarna Makso Hrovatin. Vsi v Ljubljani.

ŠIMKOVÍ

Komedija v treh dejanjih. — Spisatelj: . . . delburg. — Prevod: — sbs —

Režiser in scenograf: ing. arh. B. Stupica

Anton Fajdiga	J. Daneš
Agata, njegova žena	P. Juvanova
Dora, njuna hči	V. Juvanova
Adolf Meglič	St. Sever
Dr. Zdravko Mrzlikar	S. Jan
Karlo Scampin	M. Sancin
Gospa Šimkova	A. Rakarjeva
Zofka, njena nečakinja	S. Severjeva
Rajko } njena {	J. Vertin
Franci } nečaka {	B. Starič
Martin Brvar, mizar	L. Potokar
Rezka, služkinja pri Fajdigi	N. Gabrijelčičeva
Ančka, služkinja pri Fajdigi	A. Levarjeva .

Prvo in tretje dejanje se godi pri Fajdigi, drugo pa pri Šimkovih.

LOW

Product Information

Page 1 of 1

1. General Information
2. Description
3. Specifications
4. Installation
5. Operation
6. Maintenance
7. Troubleshooting
8. Safety
9. Warranty
10. Contact Information

Product Information